

Система сертифікації як передумова підвищення конкурентоспроможності підприємства

Тетяна Гнітецька

*здобувачка освітньої програми «Якість, стандартизація та сертифікація»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: HnitetskaTO@krok.edu.ua*

Леонід Віткін

*д.т.н., професор кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: vitkin@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-0731-1333*

Сучасний стан розвитку суспільства характеризується значним науково-технічним, інформаційним та глобалізаційним розвитком. Посилення конкуренції, бажання розширювати ринки збуту змушують виробників приділяти значну увагу якості продукції. Відповідно до міжнародної практики якість у ринкових умовах гарантується сертифікатом, що засвідчує відповідність фактичних параметрів продукції нормативним показникам. Тож дослідження значення системи сертифікації для підвищення конкурентоспроможності підприємства є актуальним.

Об'єктом дослідження є вплив стандартизації на підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні проблеми розвитку конкурентоспроможності підприємства.

Метою роботи є систематизація наукових підходів до визначення впливу стандартизації на конкурентоспроможність підприємства.

Для досягнення поставленої мети в роботі було вирішено наступні завдання:

- проводився аналіз бібліографічних джерел щодо визначення поняття конкурентоспроможності;
- проаналізовано взаємозв'язок сертифікації продукції та конкурентоспроможності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Насьогодні багатьох вчених приділяють увагу вивченню засад, які сприяють зміцненню конкурентоспроможності підприємства. Варто відмітити дослідження таких вчених, як Н. П. Тарнавська, Т. В. Гринько, А. Г. Дементьєва та закордонних вчених М. Портер, Б. Карлофф, В. Стівенсон. Проте, взаємозв'язок стандартизації як основи підвищення якості та конкурентоспроможності не достатньо висвітлені.

Кожний виріб або послуга є носієм різних конкретних властивостей, що відображають його корисність і відповідають певним потребам людини. І головною її характеристикою є якість продукції.

Провівши дослідження наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених, можна стикнутися з багатьма визначеннями терміну конкурентоспроможності, які загалом являють одну й ту саму економічну категорію, проте з різними

підходами.

Так, М. Портер визначав конкурентоспроможність як зростання продуктивності організації, що виявляється у зниженні витрат або диференціації [3]. Б. Карлофф - здатність забезпечити кращу позицію в порівнянні з конкуруючим підприємством [2].

Синтез якості й можливості успішної реалізації продукції на конкурентному вітчизняному або міжнародному ринку у певний момент часу за рахунок досягнення конкурентних переваг визначав конкурентоспроможність Т.В. Гринько [5].

Н. П. Тарнавська вказувала що, конкурентоспроможність, це здатність у реальному масштабі часу та перспективі формувати і використовувати систему знань, умінь і навичок спільного зі споживачем творення принадливого для нього продукту, випереджаючи за часом теперішніх і можливих конкурентів [6]. Кожний виріб або послуга є носієм різних конкретних властивостей, що відображають його корисність і відповідають певним потребам людини. І головною її характеристикою є якість продукції. Головний критерій якості продукції – це ступінь задоволення індивідуальних та суспільних потреб.

Значну роль у забезпеченні якості та конкурентоспроможності продукції відіграють стандартизація, сертифікація та системи управління якістю, а сама якість гарантується сертифікатом, що засвідчує відповідність фактичних параметрів продукції нормативним показникам.

Стандарти встановлюють вимоги до якості та надійності методів контролю і випробовувань продукції, створюють необхідну єдність, без якої не відбудеться подальший розвиток технічного рівня. Підвищення якості продукції значною мірою залежить від невідкладного практичного використання всього нового і прогресивного, що народжується в процесі творчої діяльності вчених.

Стандартизація - діяльність, що полягає в установленні положень для загального та неодноразового використання щодо наявних чи потенційних завдань і спрямована на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері [4].

Розвинена національна сертифікація слугує інтересам споживача, захищаючи його від низькоякісної, а то й просто шкідливої для здоров'я продукції. Сертифікація продукції – це не стільки засіб контролю, скільки чинник економічного регулювання якості, елемент ринкових відносин.

Слід зауважити, що сертифікація на мікрорівні дає змогу підтвердити якість виготовленої продукції перед споживачами тим самим підвищити її конкурентоспроможність. Стандартизація створює сприятливі умови для торгівлі за рахунок єдиних підходів до якості продукції, її взаємозамінності, технічної сумісності, безпеки охорони навколишнього середовища. Таким чином, для стійкого та конкурентоспроможного позиціонування на ринку підприємству необхідно забезпечувати та підвищувати якість виробів, оскільки прибуток залежить від процесу реалізації продукції, яка у свою чергу повинна відповідати стандартам якості.

Отже, на підставі проведеного дослідження було визначено, що стандартизація являється ключовим інструментом для підвищення конкурентоздатності підприємства. Усі заходи, що пов'язані зі стандартизацією і сертифікацією та системами якості на підприємствах, дають їм змогу ефективно діяти на ринку.

Ключові слова: сертифікація; стандартизація; випробування продукції; конкурентоспроможність.

Список використаних джерел

1. *Гринько Т. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: логістичний аспект. Економіка і менеджмент 2016: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку: зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф.: у 9 т. (м. Дніпро, 14-15 квітня 2016 р.). Дніпро, 2016. С. 64–66.*
2. *Карлоф Б. Деловая стратегия. М.: Экономика, 2006. 296 с.*
3. *Портер М. Конкуренция : Уч. пос. М.: Издательский дом “Вильямс”, 2001. 495 с.*
4. *Про стандартизацію: Закон України № 1315-VII від 05.06.2014 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text> (дата звернення: 13.04.2022)*
5. *Тарнавська Н. П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Т.: Економічна думка, 2008. 570 с.*